

Laat Belmonte weer bloeien

**‘We kunnen deze tuin
toch niet uit onze
handen laten vallen?’**

Het Belmonte Arboretum in Wageningen, met een van de grootste collecties rododendrons in Europa.

Het Belmonte Arboretum in Wageningen is een botanische tuin met bijzondere collecties, maar ook een geliefd wandelgebied. Het Wageningen Universiteits Fonds springt bij om geld te werven voor het beheer van de 12,5 hectare tellende tuin.

TEKST ALEXANDRA BRANDERHORST FOTOGRAFIE GUY ACKERMANS

De rododendrons staan volop in bloei. Tegen het donkergroene blad tekenen zich rode, roze, paarse of oranje bloemen af. Op de grond ligt dood blad. Dedde Smid, directeur van het Belmonte Arboretum, grijpt diep in de aarde en laat een knuist vol blad zien. ‘Bovenop ligt een 15 centimeter dikke laag blad, en daaronder een laag heidecompost. Dat is goed voor de struiken en er is minder beregening nodig. Ook kan het onkruid hier niet goed wortelen. De laatste jaren voeren we een meer natuurlijk beheer, zonder chemische middelen.’ Het landgoed Belmonte kwam in 1936 in handen van het Geldersch Landschap en in 1951 van de universiteit, die de botanische tuin uitbreidde. Eind 20ste eeuw verloor het arboretum echter zijn betekenis voor onderwijs en onderzoek. Toch herbergt de tuin nog altijd bijzondere collecties. Zoals de rododendrons, met 550 variëteiten een van de grootste verzamelingen in Europa. Ook de rozenfamilie, waaronder rozen, sierkersen, sierappels, sierperen, meidoorns en lijsterbessen, is vermaard. Om het voortbestaan te waarborgen, richtten Wageningen UR, Geldersch Landschap en Arboretumstichting Wageningen in 2012 samen de Stichting Belmonte Arboretum op. De stichting heeft naast directeur Smid, ook een collectiebeheerder in dienst, beiden voor één dag in de week. ‘Het beheer wordt gedaan door een hoveniersbedrijf en verder helpen vrijwilligers bij het onderhoud. Door slim beheer en zoveel mogelijk vrijwillige inzet, houden we de exploitatiekosten zo laag mogelijk, op jaarbasis ongeveer 140 duizend euro.’ Net als veel andere alumni uit Wageningen koestert Smid warme herinneringen aan het arboretum. Hij zette voor het eerst voet

in de tuin tijdens de algemene introductiedagen van 1979, toen hij begon met de studie Veeteelt. Als zijn ouders Wageningen bezochten, nam hij ze mee naar het arboretum met zijn adembenemende uitzicht over de Rijn. Vrienden hielden er hun trouwfeest. ‘Veel mensen hebben elkaar hier het jawoord gegeven. Sinds dit voorjaar is het weer mogelijk om hier te trouwen. Dat doen we ook om geld te verdienen.’ De stichting ontvangt nog altijd bijdragen van Wageningen UR en Geldersch Landschap, maar is ook afhankelijk van giften en sponsoring. In 2012 heeft het Wageningen Universiteits Fonds onder alumni geld geworven voor de appel- en perencollectie en voor de rozencollectie. Dat leverde ruim 25 duizend euro op. Smid: ‘Naast inventarisatie en digitale vastlegging van de collecties hebben we ook 56 appelbomen geplant ter vervanging en uitbreiding.’

FONDS OP NAAM

Vanaf dit jaar springt het Wageningen Universiteits Fonds structureel bij om financiën te vergaren voor het beheer. Het Belmonte Arboretum wordt een apart fonds op naam binnen het Universiteits Fonds, gericht op werving onder particulieren. Daarmee ontlast het fonds het arboretum aanzienlijk, zegt Smid. Hij hoopt op een extra financiële impuls van enkele tienduizenden euro's per jaar. Daarnaast praat hij met de gemeente Wageningen en met bedrijven over een structurele bijdrage en sponsoring. ‘Wellicht moeten we ook nadenken over het heffen van entree. De komende decennia ligt de uitdaging bij het integraal en duurzaam beheer en exploiteren van deze botanische tuin, met al zijn verschillende functies. We kun-

nen deze tuin toch niet uit onze handen laten vallen?’

De hele plantencollectie is inmiddels ondergebracht in een database, met steun van het Prins Bernhard Cultuurfonds. Daardoor is de collectie sinds dit voorjaar digitaal toegankelijk voor geïnteresseerden. ‘Mensen kunnen over iedere soort informatie vinden, thuis op de computer of op hun smartphone of tablet als ze hier rondlopen. Ze kunnen online zelfs de routes van thematische seizoenswandelingen opzoeken.’

VERBOUWEN

In de nabije toekomst wil de stichting het Koetshuis op het terrein verbouwen om het beter geschikt te maken voor verhuur voor bijvoorbeeld trouwerijen en andere evenementen die bij het karakter van de tuin passen, zoals een beurs. ‘Zo kunnen we de exploitatie verbeteren’, verduidelijkt Smid. Verder staan er zonnepanelen en nieuwe beregeningssytemen op het verlanglijstje. Deze zomer al komen er nieuwe informatiepanelen. ‘Vroeger werd alleen vanuit de collecties gedacht, maar we willen ook het verhaal vertellen over het ontstaan van het landschap, de geschiedenis en het beheer van de tuin.’ Bijvoorbeeld over de beuk in de uiterste zuidwesthoek, hoog boven de Rijn, die de sporen draagt van de gevechten in september 1944 tijdens de Tweede Wereldoorlog. De vergroeiingen in de bast met rafelranden eromheen zijn ontstaan door granaatscherven. ‘Het zou leuk zijn als we ook mensen die hier dagelijks komen nog iets nieuws kunnen vertellen.’ ■

Algemene informatie: www.belmontearboretum.nl
Info en zoeken in collectie:
<http://belmonte.arboretumexplorer.org>